مرات نفی اطلاق کلمه «بلد» و بطلان استدلال به آن؛ قرینیت قید «غیم» یا احتمال قرینیت آن

در این کتاب حاج آقای سیستانی حرف استادشان را سه بخش کرده‌اند. اول یک مطلب کلی می‌گویند و نقد می‌کنند. بعد روایاتی که بر مطلب استادشان دلالت دارد را مطرح می‌کنند و مناقشه می‌کنند. سوم؛ شاهدی که استادشان برای لیلة القدر و عید فطر آورده‌اند را جواب می‌دهند. هر سه بخش را جواب می‌دهند. اگر قدم به قدم جلو برویم بحث خیلی خوبی است. اما با این عینک که ببینیم الآن ما در کجا مشکل داریم که استاد این را می‌گوید و شاگرد آن را می‌گوید. بعداً هم دوباره شاگرد دیگر استاد می‌آید و رد می‌کند. لذا باید ببینیم جایی که منجر می‌شود بحث در هوا بماند، کجا است.

شاگرد: برای این قرینه داخلیه باید بیانی داشته باشند. یعنی می گویند روایت می‌گوید بلدی که در همه شرائط مساوی است، الا غیم. این قید از کجا آمده است؟

استاد: من یادداشت کرده‌ام. چهار-پنج شماره شد؛ در اینکه این قرینه داخلیه برای اینکه اطلاق را تکان بدهد خوب است. جلوتر هم عرض کردم. این پیشرفتی در دقت فقه الحدیث است. این قابل پذیرش است. اطلاقی که استادشان می‌گفتند ظهور در اطلاق بود. یعنی «لایختلف فیه احد». معنای این قرینه داخلیه‌ای که ایشان آورده‌اند این است که خود همین اطلاق تحت آن فضایی می‌رود که مرحوم شیخ به آن «قرینیة الموجود» می‌گفتند. یعنی علی ای حال ایشان در حدیث توانستند یک چیزی را به‌عنوان قرینه داخلیه مطرح کنند که ولو آن را قبول نکنیم ولی محتمل القرینیة است. لذا از باب احتمال وجود قرینه - که می‌گفتیم قرینه نیست - ایشان بحث را به قرینیة الموجود می‌برند. یعنی می‌فرمایند «غیم» را داریم، حال بحث کنیم و ببینیم قرینیت دارد یا ندارد.

وقتی فضای بحث از احتمال وجود قرینه به احتمال قرینیت موجود می‌آید اطلاق ضعیف می‌شود. ولو بعداً آن را نپذیریم. ولو اختلاف باشد که در قرینیة الموجود اطلاق جاری هست یا نه. برخی می‌گویند جاری نیست. اگر فرض بگیریم که در مورد قرینیة الموجود هم اطلاق جاری است، باز از باب ظهور در اطلاق نیست. بلکه از باب اصالة الاطلاق است. جلوتر از اینها صحبت کردیم. جریان اصالة الاطلاق برای رفع تحیر است. از ظهور عرفی در اطلاق اضعف است. علی ای حال این قرینه داخلیه این کار را می‌کند. یعنی فضا در اصالة الاطلاق می‌برد و حرف استادشان را از آن ظهور پایین می‌آورد. اما باید ببینیم می‌پذیریم یا نه. ببینیم موجود، قرینیت دارد یا نه.

بازبینی #1
ایجاد شده 4 مه 2026 13:00:48 توسط ... .
به روزرسانی شده 4 مه 2026 13:01:14 توسط ... .